

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ПСИХІАТРІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ

між представником Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи та Державною установою «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України»

Представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи Нікулін Віталій Андрійович, який діє на підставі Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», Положення про Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 14 жовтня 2022 року № 79.15/22, Положення про представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 20 жовтня 2022 року № 84.15/22 (далі – Представник Уповноваженого), з однієї сторони, та

Державна установа «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України» (далі – Інститут), в особі генерального директора **Шума Сергія Сергійовича**, який діє на підставі Статуту (далі – Статут Інституту), з другої сторони, які надалі спільно іменуються «Сторонами»,

керуючись Загальною декларацією прав людини, Конвенцією про права дитини, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, іншими міжнародними договорами у сфері захисту прав людини, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Конституцією України, законами України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про судову експертизу», «Про психіатричну допомогу», «Про наукову та науково-технічну діяльність», іншими нормативно-правовими актами, спрямованими на реалізацію та захист конституційних прав і свобод людини і громадянина,

визнаючи необхідність забезпечення гарантій державного захисту конституційних прав і свобод громадян, які мають психічні розлади,

виходячи із незворотності демократичного, соціального, правового розвитку України,

прагнучи забезпечити максимальну ефективність здійснюваних заходів щодо попередження катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання,

будучи впевненими, що захист людей від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання може бути посилений на основі заходів превентивного характеру, просвіти та законодавчих ініціатив,

усвідомлюючи гідність людини основою свободи, справедливості та загального миру,

керуючись принципом доцільності об'єднання зусиль для досягнення найкращих результатів,

уклали цей Меморандум про співпрацю (далі – Меморандум) та домовилися про таке:

1. МЕТА ТА ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Метою цього Меморандуму є об'єднання зусиль Сторін щодо реалізації в Україні принципів надання психіатричної допомоги в місцях несвободи.

1.2. Для досягнення мети, цього Меморандуму, Сторони домовились спільно здійснювати такі заходи:

1.2.1. контроль за дотриманням прав людини, яка має психічні розлади та перебуває в місцях несвободи;

1.2.2. запобігання порушенню прав людини, яка має психічні розлади та перебуває в місцях несвободи;

1.2.3. поновлення порушених прав людини, яка має психічні розлади та перебуває в місцях несвободи;

1.2.4. просвітництво щодо суті катування, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, та їх негативних наслідків (соціальних, економічних, психологічних тощо);

1.2.5. визначення в законодавстві України норм, що можуть бути підґрунтям для системного порушення прав людини, яка має психічні розлади та перебуває в місцях несвободи;

1.2.6. приведення законодавства України, що визначає правові та організаційні засади надання психіатричної допомоги в місцях несвободи, у відповідність до міжнародного права прав людини.

1.3. Меморандум необхідно розглядати як основу для розроблення подальших заходів, спрямованих на розвиток взаємодії і співпраці Сторін у межах повноважень, визначених Конституцією, законами України та Статутом Інституту.

1.4. Меморандум є документом, на підставі якого Сторони мають здійснювати координацію своїх дій для досягнення мети, встановленої цим Меморандумом.

1.5. Сторони діють відповідно до цього Меморандуму, а також інших угод та/або договорів, які можуть бути укладені між ними.

1.6. Сторони мають намір забезпечувати всебічну підтримку для розвитку співпраці згідно з положенням цього Меморандуму та інформувати одна одну про заходи, спрямовані на його реалізацію.

1.7. Для досягнення мети цього Меморандуму Сторони можуть за взаємною згодою запрошувати до співпраці в межах узгоджених напрямів інші установи та організації незалежно від форм власності, фізичних осіб, громадські організації, створювати з ними тимчасові робочі групи тощо.

2. НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ

2.1. Для досягнення мети цього Меморандуму Сторони домовляються про співпрацю за такими напрямками:

2.1.1. регулярне відвідування місць несвободи, в яких перебувають / можуть перебувати люди з психічними розладами;

2.1.2. підготовка звітів про виявлені порушення прав людини щодо осіб, які мають психічні розлади та перебувають в місцях несвободи;

2.1.3. надання рекомендацій адміністрації та органу управління місць несвободи щодо поновлення порушених прав людей, які мають психічні розлади та перебувають в місцях несвободи;

2.1.4. організації та проведення спільних адвокаційних заходів, спрямованих на інформування суспільства про реальні масштаби проблеми жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження із особами з психічними розладами;

2.1.5. проведення інформаційно-просвітницької кампанії з метою інформування працівників місць несвободи про недопущення жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження із особами з психічними розладами;

2.1.6. організації та проведення спільних просвітницьких заходів для органів державної влади щодо зобов'язань України стосовно абсолютної заборони жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження із особами з психічними розладами;

2.1.7. здійснення контролю за реалізацією нормативно-правових актів, які забезпечують запобігання зловживанням повноваженнями адміністрацією місць несвободи;

2.1.8. ініціація перед суб'єктом правотворчої діяльності проекту нормативно-правового акту для його прийняття (видання) в порядку, встановленому законом щодо недопущення жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження із особами з психічними розладами;

2.1.9. використання спеціальних знань співробітників Інституту в сфері судової психіатрії в діяльності національного превентивного механізму;

2.1.10. інші узгоджені напрями співпраці, які відповідають меті цього Меморандуму.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВПРАЦІ

3.1.3 метою реалізації цього Меморандуму Сторони в межах наявних ресурсів:

3.1.1. визначають контактних осіб для проведення консультацій і розроблення пропозицій щодо реалізації завдань, визначених цим Меморандумом;

3.1.2. розробляють і затверджують плани проведення спільних дій, що необхідні для реалізації цього Меморандуму;

3.1.3. здійснюють обмін відповідною інформацією в межах своєї компетенції виходячи зі спільної ініціативи або за запитом однієї зі Сторін;

3.1.4. беруть на себе зобов'язання зберігати конфіденційність інформації та не розголошувати персональні дані, що стали відомі у зв'язку з реалізацією цього Меморандуму, відповідно до вимог законодавства;

3.1.5. використовують будь-які інші форми співпраці, що попередньо узгоджені Сторонами.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання Сторонами та укладається строком на два роки.

4.2. Після закінчення дії Меморандуму Сторони можуть обговорити продовження партнерства.

4.3. Будь-яка Сторона може припинити дію цього Меморандуму в будь-який час, письмово повідомивши про це іншу Сторону не пізніше ніж за один місяць.

4.4. У разі припинення дії цього Меморандуму заходи та проєкти, які було розпочато в рамках Меморандуму і не завершено протягом строку його дії, продовжуються і завершуються згідно з умовами, що були раніше погоджені Сторонами, за винятком випадків, коли завершити ці заходи неможливо.

4.5. Будь-які зміни чи доповнення до цього Меморандуму вносяться тільки за письмовою згодою Сторін і стають його невід'ємною частиною.

4.6. Меморандум не тягне за собою будь-яких фінансових та / або майнових зобов'язань Сторін.

4.7. Будь-які спірні питання щодо тлумачення або застосування положень цього Меморандуму вирішуються Сторонами шляхом проведення консультацій та досягнення взаємної згоди.

4.8. Вся кореспонденція щодо виконання цього Меморандуму має надсилатись за такими адресами:

Представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи
01008, м. Київ, вул. Інститутська, буд. 21/8
hotline@ombudsman.gov.ua

Державна установа «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України»
04080, м. Київ, вул. Кирилівська, 103-А
ndips@ukr.net

Вчинено у місті Києві 20 червня 2025 року українською мовою у двох примірниках (по одному примірнику кожній зі Сторін), кожен із яких має однакову юридичну силу.

Представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи

Віталій НІКУЛІН

Генеральний директор Державної установи «Інститут судової психіатрії Міністерства охорони здоров'я України»

Сергій ШУМ